

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Rudolphi Goclenii Exercitationes et disputationes ethicae & politicae

Goclenius, Rudolph

Marpurgi Cattorum, 1601

LXXX. An sit inaequalibus dare aequalia & aequalibus inaequalia?

[urn:nbn:de:bsz:31-109121](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109121)

& συμφωνία illa virtutum, cum omnes affectio-
nes & cupiditates recte rationis imperio ob-
temperant, ac unusquisq; omnia vitæ officia
sapienter, graviter & constanter obit, totus
omni virtutis laudisq; genere cumulatus: In
republica verò est ἐνταξία moderati imperii,
id est, iustitia civitatis univèrsa est, ut inter ἀρ-
χόντας & ἀρχαίους (magistratum & subditos) sit
concordia & temperata ἡμοθυμία, & omnia ge-
rantur cum constanti quadam ἐνταξία. Parti-
cularis verò ἰσότης seu æqualitatem observat
in tribuendo cuiq; quod suum est, Aristote-
les 5. Eth. ca. 9. Sic iniustitia univèrsa est παρ-
νομιον aliquid discrepans à lege: particularis est
ἀνίσον (inæquale) Aristoteles lib. 5. Eth. cap. 5.

LXXX.

Ἄν ὡρεσωποληψία sit inæqualibus dare aqua-
lia, & aequalibus inæqualia?

Respectu quodam datur.

PROSOPOLEPTES est qui habet respec-
tum personarum, Prosopolepsia est per-
sonarum respectus. De hac Act. 10. &
Rom. 2. ὡρεσωποληψία παρὰ τὴν δειρὴν ἔστι. Et D.
Jacobus ὡρεσωποληψήϊται, personam respicitis.
Hoc vitium pugnare cum Iustitia certum est.
Quid verò propriè sit, queritur: Est né Matth.
10. ὡρεσωποληψήϊς & iniustus patet familiàs qui
inæqualibus tribuit æqualia, ut mercedem
denarii

denarii singulis, quamvis inæquali temporis spatio laborassent? Non est: Sed justitia est in promissi seu conventionis præstatione. Solvo, inquit paterfamiliâs, tibi promissum denarium. Ergo non facio tibi injuriam. Si in repub. pari loco haberentur & honore, sapiens senator, & insulsus agricola, vel sordidus cerdo, essetne hoc factum *προσωποληψίας*? Non esset propriè: sed *ἀνισον* tamen, id est, pugnans cum justitia distributiva. Quid ita? Quia in προσωποληψία consideratur circumstantia personæ præter & extra principè causam: ut judex est προσωποληψης, cum adulterum potentem & divitem absolvit considerata potentia aut opum eminentia, cum interim pœna afficiat minùs potentem adulterum propter ejus vilitatem. Cur judex non est *προσωπολήπιος*? Quia æqualis est erga omnes æqualiter se habentes, nec inflectit regulam justitiæ, pronunciatve iniquam sententiam propter personæ dignitatem, opes, gratiam, cognationem. Cur Deus non est προσωποληψης? Quia æqualis est erga omnes populos Judæos & gentes toto orbe æquales. Accusat & damnat voce legis peccata in omnibus: Recipit immensa bonitate quotquot ad filium confugiunt. In omni gente qui timet eum & operatur justitiam, acceptus est illi, Actorum 10. atq; ita æqualibus æqualia tribuit

sine

Si Deus in gratia recipet potentem regem Davidè verbo Evangelii assentiens: Infirmis vero Lazarum etiam verbo Evangelii assentiens & fiducia mediatoris se sustentans abjiceret, esset προσωποληψης.

sine respectu meritorum, sexus, patriæ, propagationis carnalis, certi generis vitæ: Si Deus non tam puniret Saulem regem, quàm Judam proditorem Christi hominẽ obscurum: Si non tam reciperet latronem in cruce pendentem ad se conversum, quàm regem Manasse respicientem: Si non tam puniret nobilem virum potentem, quàm servum ignobilem utrunq; sceleratum: quæro an non esset profopoleptes? Sanè esset. Profopolepsia igitur hinc est æqualibus dare inæqualia. Si Deus respicientem piscatorem reciperet in gratiam: Saulem verò regem non respicientem etiam reciperet: quæro, an non esset profopoleptes? Sanè esset: profopolepsia igitur hinc est inæqualibus dare æqualia. Cur igitur non est profopolepsia Matth. 10. pro inæquali labore mercedem æqualem reddere seu distribuere? Quia hinc spectatur inita conventio & promissio: (pater familiàs plus nulli debebat, quàm denariũ:) spectatur patris familiàs gratia ac misericordia: non dignitas operis, non meritum. Pater familiàs ille bonus est (ut ipse ait) benefaciens omnibus quotquot beneficit, ex gratia, sine cujusquam vel personæ respectu vel operis dignitate. Ergo non est profopoleptes. Ex his statuatur, profopolepsiam esse: cum æqualibus inæqualia, & inæqualibus æqualia dantur, respectu circumstantiæ alicujus

alicujus attingentis quidem personam, sed ad rem seu causam ipsam non facientis: ut cum dat veniam corvis, vexat censura columbas: cum Sejus fur dives dimittitur: Titius fur pauper suspenditur. Hic enim magis favetur Sejo, quàm Titio, non ob ipsius rei (id est, peccati) sed personę discrimen, cum propter paupertatem Titius potius, quàm Sejus, favore vel venia dignus sit.

LXXXI.

An Justitia sit constans & perpetua voluntas, &c.

Affirmatur.

VIRTUS valdè languida est & quia potius virtutis in omnibus ferè hominibus in hac misera natura. Sed nihilominus germana forma & Idea, seu solida expressiq; effigies virtutis menti proponenda est: quæ, si oculis cerni posset, mirabiles sui amores in nobis excitaret. Rectè igitur definitur Justitia particularis à Simonide: Est constans & perpetua voluntas suam cuiq; tribuendi. Sententia enim est verissima: Justitia est firma proærelis, seu constans decretum, seu firmum propositum voluntatis humanæ, ut suam cuique tribuat. Genus igitur in definitione ista est *ἰσότης*, pro habitu *ἰσότητος*. Talis justitia esse in aliquibus hominibus potest, propter

Ad virtutem tria requiruntur: rectum ju-

Cc fortio-